

แนวคิดการรณรงค์วันเอดส์โลก 1 ธันวาคม 2567 “Take the rights path: เคารพสิทธิ มุ่งสู่การยุติเอดส์”

องค์การอนามัยโลกกำหนดให้วันที่ 1 ธันวาคมของทุกปีเป็นวันเอดส์โลก (World AIDS Day) เพื่อรณรงค์สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันโรคเอดส์ ยอมรับและเข้าใจผู้ติดเชื้อเอชไอวีทั่วโลกและในปีนี้ได้กำหนดแนวคิดการรณรงค์ คือ “Take the rights path: เคารพสิทธิ มุ่งสู่การยุติเอดส์” การเคารพ ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้ารับบริการสุขภาพ ด้านการป้องกัน และรักษาเอชไอวี ส่งผลให้มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี นำไปสู่การยุติปัญหาเอดส์ได้

ประเทศไทยเร่งรัดการยุติปัญหาเอดส์ให้สำเร็จภายในปี 2573 ตามเป้าหมาย 3 ประการ “ไม่ติด ไม่ตาย ไม่ตีตรา” โดยมุ่งหวังลดผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ไม่เกิน 1,000 รายต่อปี ลดการเสียชีวิตเนื่องจากเอดส์ไม่เกิน 4,000 รายต่อปี และลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติอันเกี่ยวเนื่องจากเอชไอวีและเพศภาวะลงเหลือไม่เกินร้อยละ 10 สถานการณ์เอชไอวีประเทศไทยในปี 2566 คาดว่ามีผู้ติดเชื้อที่ยังมีชีวิตอยู่ 576,397 คน ผู้เสียชีวิตเนื่องจากเอดส์ 12,072 คน และคาดประมาณผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ 9,083 คน โดยเป็นการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ที่ไม่ป้องกันถึง ร้อยละ 96

จากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2565 พบประชาชนมีทัศนคติในการเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ 27.9 และผลสำรวจสถานการณ์การตีตราและเลือกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ ในปี 2566 มีผู้ติดเชื้อเอชไอวีถูกเลือกปฏิบัติระหว่างการรับบริการสุขภาพร้อยละ 8.7 ถูกเปิดเผยสถานภาพและความลับเกี่ยวกับการติดเชื้อเอชไอวีในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาร้อยละ 11.0 และตัดสินใจไม่ไปโรงพยาบาลเนื่องจากตีตราตนเองร้อยละ 52.0 ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการตีตราและเลือกปฏิบัติ รวมทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นอุปสรรคสำคัญทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความลังเลหรือหลีกเลี่ยงการใช้สิทธิของตนในการเข้ารับบริการสุขภาพ ส่งผลให้ไม่ได้รับการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวี รวมถึงรับบริการป้องกันและการดูแลรักษาที่ถูกต้องและต่อเนื่อง

กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับภาคีเครือข่าย ดำเนินงานผลักดันนโยบายด้านเอชไอวี/เอดส์ ที่สำคัญครอบคลุมทั้งด้านการป้องกัน ตรวจคัดกรอง และการดูแลรักษา เพื่อให้คนไทยทุกคนมีสิทธิในการดูแลสุขภาพของตนได้อย่างเท่าเทียม ดังนี้

1) รับฉวยางอนามัย ฟรี ได้ที่หน่วยบริการสาธารณสุข โรงพยาบาลของรัฐ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์การภาคประชาสังคม ร้านขายยา และแอปเปาตัง และรับบริการยาป้องกันก่อน-หลังการสัมผัสเชื้อเอชไอวี (Pre-Exposure Prophylaxis: PrEP และ Post-Exposure Prophylaxis: PEP) ฟรีทุกสิทธิ ที่โรงพยาบาลของรัฐทุกแห่ง และหน่วยบริการสุขภาพที่ร่วมจัดบริการ ค้นหาพิกัดรับ PrEP และ PEP ได้ที่ http://buddystation.ddc.moph.go.th/search_store/

2) ตรวจเอชไอวีฟรี ปีละ 2 ครั้ง ที่โรงพยาบาลภายใต้หลักประกันแห่งชาติทั่วประเทศ หรือตรวจด้วยตนเอง โดยขอรับชุดตรวจหาการติดเชื้อด้วยตนเอง (HIV self-test) ฟรี คนละ 1 ชุด/วัน ที่หน่วยบริการที่ขึ้นทะเบียนกับ สปสช. รวมทั้งหน่วยบริการภาคประชาสังคม

3) เอชไอวี รักษาฟรีทุกสิทธิ ด้วยยาต้านเอชไอวีแบบรวมเม็ด (Antiretroviral Drug: ARV) ในวันเดียวกันที่ทราบผลการติดเชื้อเอชไอวี หรือโดยเร็วที่สุด ที่โรงพยาบาลตามสิทธิการรักษา

ทั้งนี้ บุคลากรสาธารณสุขในฐานะผู้ให้บริการสุขภาพ ถือเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดูแลรักษาเอชไอวี/เอดส์ประสบความสำเร็จ โดยการสื่อสารให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน สร้างแรงจูงใจให้ผู้ติดเชื้อเข้าสู่ระบบการรักษาเร็ว มีวินัยในการกินยาอย่างต่อเนื่องจนสามารถกดปริมาณไวรัสในเลือดน้อยกว่า 200 copies/ml หรือเรียกว่าเป็นระดับที่ตรวจไม่พบเชื้อ (Undetectable) ซึ่งจะทำให้ลดโอกาสการเจ็บป่วยและติดเชื้อโรคติดเชื้อฉวยโอกาสได้ และไม่ถ่ายทอดเชื้อสู่คู่เพศสัมพันธ์ (Untransmittable) สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

การดำเนินงานยุติเอดส์ในประเทศไทยจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทุกภาคส่วน ทั้งภาคีเครือข่ายภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม องค์กร ชุมชน และทุกคน ในการร่วมสร้างสังคมที่ปราศจากการตีตราและเลือกปฏิบัติ ส่งเสริมให้ประชาชนรับรู้และเข้าถึงสิทธิประโยชน์ในการป้องกัน ตรวจคัดกรองหาการติดเชื้อเอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เมื่อมีความเสี่ยง และรีบเข้ารับการรักษาทันทีเมื่อทราบว่าติดเชื้อ นำสู่การลดผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ ลดการเสียชีวิตจากเอดส์ การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีมุ่งสู่การยุติเอดส์ในปี 2573 ตามแนวคิดการรณรงค์ “เคารพสิทธิ มุ่งสู่การยุติเอดส์”

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลและสื่อต้นแบบได้ที่เว็บไซต์กรมควบคุมโรค <https://ddc.moph.go.th/das/> และทาง Facebook : กองโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค สามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ สายด่วนกรมควบคุมโรค 1422